

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 5 sierpnia 2013 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
we Wrocławiu**

dotyczy: PZO Góry Kamienne 20038

sprawę prowadzi: Kamila Grzesiak surnia@wp.pl i Paweł Pawlaczyk pawpawla@wp.pl

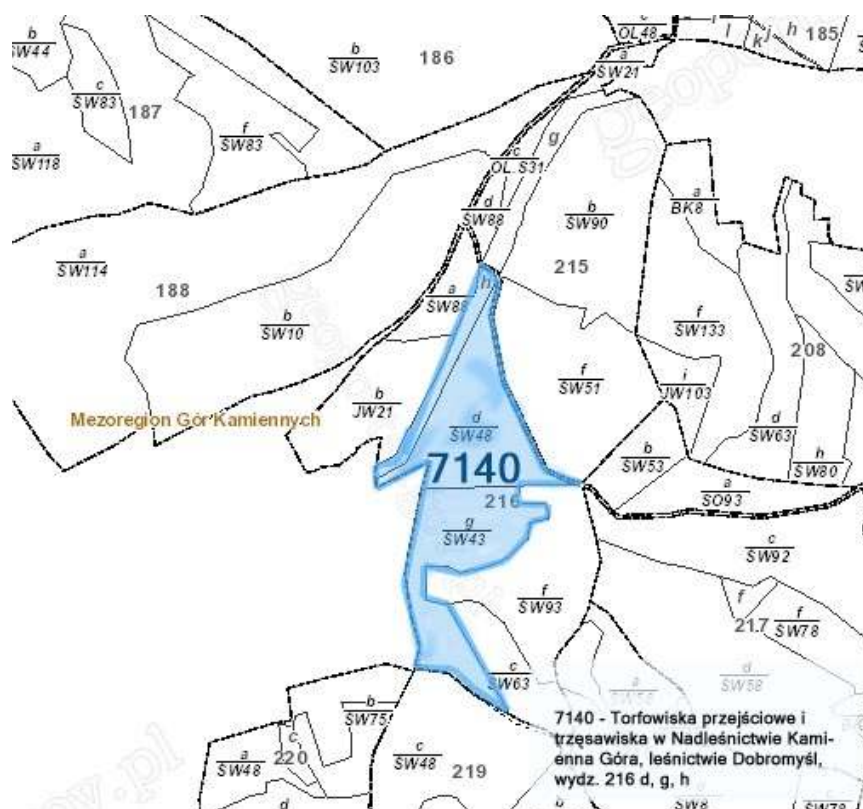
Dziękujemy za możliwość konsultacji zebranego materiału do projektu Planu Zadań Ochronnych Góry Kamienne, poniżej przedstawiamy nasze uwagi:

1. Chcielibyśmy zwrócić uwagę na błędnie wpisane, bądź pominięte kompetencje w tab. 1.7. obecnej dokumentacji PZO:
 - a.) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych sporządza plany urządzenia lasu (nie zarządza gospodarką leśną), a Nadleśnictwa je wykonują prowadząc gospodarkę leśną. Nadleśnictwa nie planują gospodarki leśnej. Natomiast Nadleśniczy, zgodnie z art. 32 ust 4 ustawy samodzielnie wykonuje w Lasach Państwowych działania ochronne na Obszarze Natura 2000, co warto byłoby w tym miejscu dodać.
 - b.) Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu nie zajmuje się planowaniem przestrzennym, ma natomiast pewne kompetencje w gospodarce nieruchomościami. Starostwo Powiatowe posiada jeszcze kompetencje sporządzania uproszczonych planów urządzenia lasów niepaństwowych, jeżeli takie są w Obszarze.
 - c.) Do zakresu odpowiedzialności gmin należałoby dodać „Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia”, z uwagi na fakt, że to właśnie te organy w większości przypadków takie decyzje wydają.
 - d.) W wymienionych instytucjach brakuje RZGW oraz DZMiUW. Obowiązkiem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych jest zarządzanie odpowiednimi wodami Skarbu Państwa (należy wskazać, którymi), w tym osiągnięcie celów środowiskowych dla wód, o których mowa w art. 38d-38f ustawy Prawo Wodne.

2. Dane literaturowe w tabeli 2.1. proponujemy uzupełnić o publikację Klubu Przyrodników *Jermaczek A., Wołejko L., Chapiński P. 2012. „Mokradła Sudetów Środkowych i ich ochrona”. Wydawnictwo Klubu Przyrodników, Świebodzin*, w której prezentowane są wyniki projektu „Odtwarzanie i czynna ochrona zagrożonych siedlisk hydrogenicznych

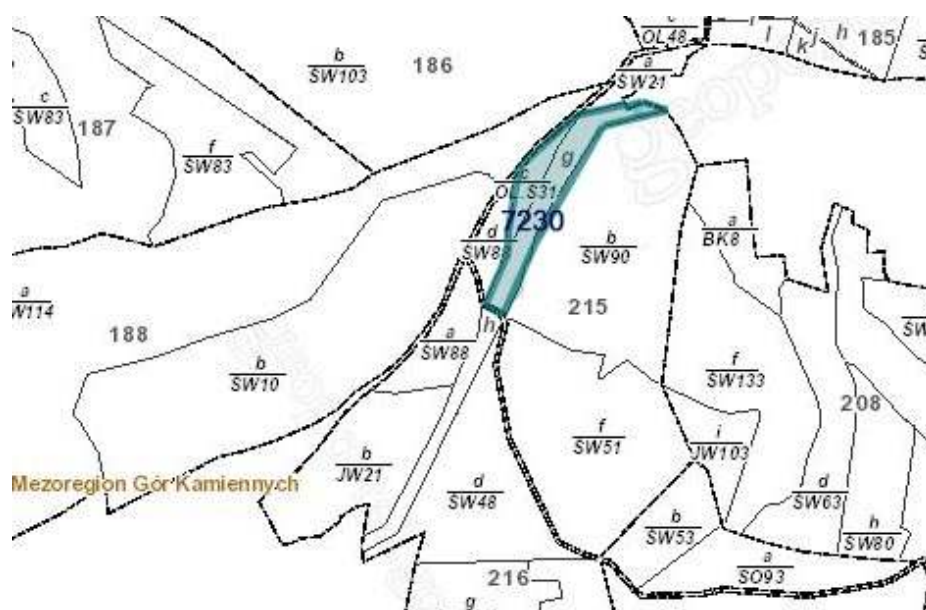
w Sudetach Środkowych” dotyczące płatów siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze z charakterystyką zagrożeń i działaniami ochronnymi.

3. Nawiązując do tabeli 2.6. dokumentacji Planu dodatkowo wnioskujemy o uzupełnienie informacji o odpowiedź na pytanie jaki jest stan skartowania siedlisk i gatunków w Obszarze? Jakiej jest ryzyko, że są w terenie jeszcze płaty/stanowiska nie naniesione na mapę? Należy to otwarcie wskazać i uwzględnić w planowaniu. Takie siedliska i gatunki wciąż można chronić za pomocą środków ochrony aplikowanych na poziomie „krajobrazowym”.
4. Dla siedliska 3260 *Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników*: czy istnieje szansa na występowanie tego siedliska w innych ciekach? W dokumentacji PZO, w tabeli 2.6., dla tego Obszaru podaje się jedno stanowisko na Ścinawce, tymczasem w tabeli 2.6.1. dla tego typu siedliska wymienia się także rzekę Zadrnę, co wskazuje na więcej niż jedno stanowisko. Prosimy o wyjaśnienie tej rozbieżności.
5. Dla siedliska 7140 *Torfowiska przejściowe i trzęsawiska*: powołując się na dane Klubu przyrodników z lat 2010-12 zebrane w cytowanej powyżej publikacji chcielibyśmy zwrócić uwagę, że w obecnej dokumentacji PZO nie uwzględniono płatu tego siedliska znajdującego się w Nadleśnictwie Kamienna Góra, Leśnictwie Dobromyśl, wydz. 216 d, h, g (patrz ryc. 1). Jest to kompleks torfowisk przejściowych i młak, w części porośniętych nalotem świerka w wieku 30 – 40 lat, miejscami drzewostanem zwartym i nieco starszym. Odslonięte i silniej uwodnione powierzchnie porośnięte są *Sphagnum girgensohnii*, *S. subnitens*, *S. palustre*.

Ryc. 1. Lokalizacja płatu siedliska 7140 w Nadleśnictwie Kamienna Góra, leśnictwie Dobromyśl, wydz. 216 d, g, h (za Jermaczek J., Wołejko L., Chapiński P. 2012).

6. Dla siedliska 7230 *Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze łąk turzycowisk i mechowisk*: powołując się na dane Klubu przyrodników z lat 2010-12 zebrane w cytowanej powyżej publikacji chcielibyśmy zwrócić uwagę, że w obecnej dokumentacji PZO nie uwzględniono platu tego siedliska znajdującego się w Nadleśnictwie Kamienna Góra, Leśnictwie Dobromyśl, wyd. 215 c, g (patrz ryc. 2). Jest to płat z bogatym zestawem gatunków charakterystycznych ze związku *Caricion davallinae* i z aktywnym procesem petryfikacji. Występuje tutaj *Carex davalliana*, *C. panicea*, *C. flacca*, *C. rostrata*. Licznie występuje także *Dactylorhiza majalis*, *Leucoium vernum*, *Listera ovata*, *Primula vernis*, *Trollius europaeus*, a z mchów chronione *Tomentypnum nitens*, *Calliergonella cuspidata*, *Climacium dendroides*, *Plagiochila asplenioides*, *Sphagnum teres*, *S. squarrosum*. Jest to jeden z cenniejszych obiektów pod względem przyrodniczym ze względu na bogaty skład roślin, w tym dużo gatunków chronionych, dobry stan zachowania i funkcjonowanie naturalnych procesów hydroekologicznych.

Ryc. 2. Lokalizacja platu siedliska 7230 w Nadleśnictwie Kamienna Góra, leśnictwie Dobromyśl, wyd. 215 c, g (Za Jermaczek J., Wołejko L., Chapiński P. 2012).

7. Uwaga ogólna do tabeli 5. *Cele działań ochronnych*: naszym zdaniem zapisy wprowadzone w tej części powinny być bardziej indywidualne, z konkretnym odniesieniem do poszczególnych przedmiotów ochrony i lokalnych uwarunkowań, nie tylko odwoływać się do uzyskania właściwego stanu ochrony, ale także do zachowania w pełni związanej z siedliskiem bioróżnorodności. Proponujemy:
- dla siedliska 9110 i 9130: odtworzenie udziału elementów strukturalnych kluczowych dla związanej z siedliskiem bioróżnorodności, jak starych drzew, drzew biocenotycznych dostarczających unikatowych mikrosiedlisk i zasobów martwego drewna. Odtworzenie pierwotnego arealu siedliska przekształconego w sztucznie nasadzoną świerczynę gospodarczą.
 - dla siedlisk leśnych *9180 - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*) - to siedlisko priorytetowe sugerujemy w całości wyłączyć z gospodarki leśnej i pozostawić do naturalnego rozwoju z uwagi na priorytetową rangę ochronną.
 - dla siedliska *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Alnetion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) - to siedlisko priorytetowe także

sugerujemy w całości wyłączyć z gospodarki leśnej i pozostawić do naturalnego rozwoju. A w celach ochrony dodatkowo zawrzeć utrzymanie naturalnych warunków wodnych (w tym reżimu wód, także z występowaniem stanów wezbraniowych) i naturalnego charakteru powiązanych cieków.

- d.) Dla siedliska 91D0 czy ochrona bierna jest wystarczająca? Czy nie zachodzi potrzeba zablokowania odpływów? Jeśli tak, w celach ochronnych należałoby wpisać „odtworzenie i utrzymanie naturalnych warunków bagiennych w siedlisku”.
- e.) dla siedlisk 7140 i 7230 proponujemy dopisać „utrzymanie lub odtworzenie właściwych warunków wodnych” jako doprecyzowanie celów.

8. Środkiem ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych (przedmiotów ochrony), służącym w dłuższej perspektywie czasowej do odtworzenia ich zróżnicowania strukturalnego, powinny być:

- a) We wszelkich cięciach (także rębni stopniowych i złożonych), pozostawianie 5-10% powierzchni i masy drzewostanów w formie biogrup na kolejne pokolenie drzewostanu i docelowo do naturalnej śmierci i rozkładu;
- b) Konsekwentne pozostawianie WSZYSTKICH wykrotów i złomów oraz drzew zamierających i martwych gatunków liściastych (oraz części lub wszystkich iglastych);

Tylko takie działania umożliwią w przyszłości skuteczne wzbogacenie lasów w „drzewa biocenotyczne” – w tym drzewa stare, a także grubowymiarowe martwe drewno. Do osiągnięcia tego celu nie wystarczy samo pozostawianie posuszu i obecnie istniejących drzew biocenotycznych, ale trzeba zapewnić warunki do ich powstawania: umożliwić odbudowanie bogactwa strukturalnego – występowania w lasach udziału drzew starych (to znaczy >140-160-200 lat i więcej) i grubych, a także pozwolić na ich zamieranie i stopniowe przekształcanie się w martwe drewno.

9. W przypadku siedlisk 7140 i 7230 proponujemy skonkretyzowanie działań ochronnych w poszczególnych płatach. W wielu przypadkach stan siedliska nie pozwala na ochronę bierną, tylko wprowadzenie zabiegów ochrony czynnej (np. blokowanie odpływów na torfowiskach, ekstensywne koszenie z usuwaniem pozyskanej biomasy w obrębie młak).

z poważaniem